

46

~~_____~~
Lefogs.

Belovepolöl fa
Madurassy Säl, de. * 1903

~~_____~~

Donacajo de sro. Ferber
26/VIII. 1907

46

LEFOGS

Tikaspags poedik e filosofik

Donaco

de

fa

Unua Esperanto Unuigo en Wien.

Petöfy Alexander.

Pelovepolöl fa Madarassy Pál, de.

Bisiedal cödefa löpikün r. n. plo dinäds govama finanik
pebälemonöl; kopanal doma Magnatalas nugänik; montial
röda de S. Stefan; blaguvärnan leböba löstano-nugänik;
profesan Volapüka.

Budapest (Nugän)

V. Jóseftér. 3.

702530-A. Esp

Binoet.

Volapükafleus oba sevoms poedotis anik lürik poedala makabik nugänik Petöfy Sándor (Alexander) se bukils kil oba petiädöl:

1. Flolemils poedotas nugänik. 1889. —
2. Zübimabledems de sep de Eitelke. 1890. —
3. Löfamagabs. 1890. — Atna vilob jonön letäleni at makabik de flan löliko difik.

Na Petöfy ebedrenom eli Eitelke oma smalik, jilöfali at cilik (1845), nag ejedom „löfamagabis“ oma subimik in vüm ela Berta, jipula at pleidik (1845), nag ebetikälom ketimanis oma ko tums kanitas lürik, popik e fatänanik nedeilik (1842—1847), in yel 1847, ejenom votam ä mena ä poedala. Petöfy eliladom eli Heine. No eböludom oki fovo in löfayams lusenenik, ab esusitovom oki, pos sepükam dola omik, ovü ladälod glumik, ed elenlogom disi al ot ko kof beitol.

Petöfy esenom oki dibiko neläbiki. Ed äsif äjemomla oki tefü neläb oma, en kofom. Ed äs Byron sagom de ok it: „Lä ob konvulsods alik finoms in liäns“, so esükom Petöfy libön oki de ladälod at tomafulik dub poedots.

Konlet poedotas „Lefogs“ binom te ked sembal tikas umulu japiko pesepükölas dö vol e lif. Binoms, segun tiäd omas, levemüno kalada glümik.

Poedots at gnomaniik e lügik jonoms voladoli sümik, kel in klud oma mutom finedön nelesumiko lilädeli. In konlet at lölik no sibirnom te takedapün bal, sägo no dol soalik, pesepüköl klüliko e fümiko. Petöfy is no esevobom doli so lonediko in lan oka, jü ovedomla fägik en cödatön yegiko. Dol flagom, das suemonös omi; demanom dagleipami linedik, ab no störami e kudami in tiks, dat no ofinon, äs Lenau, Hölderlin efinoms.

Lilobs dö neläbäd, kel böladom steifami alik; panunobs dö nonöf guedas pepliedöl; spel pubom äs jimidälan lönisükik; flenüg sümom jade smoka len völ; läb sibirnom te in sep. Viratep nekreda solüdom ai plu lefogis vetik.

Tos, e bi aniks elas „Aphorismen“ at binoms pelautöl in stül lapidarik zeläduga milagik, e bi man, kel in ladälod at nodulik lezunom ko valüds tenüpick lifa, binom genial sembal valüdik: etuvob äs plobik, bitopön

flenes oba volapükik poedali oba löfäbiki i in
zun e dotäl oma filosofik. —

Lovepolots at binoms pepenöl segun vödaskuk
Datuvala (segivot folid), e ko konsidam
votamas, peninöl in bukil oma stämavödas, ed
in pospolots, lölots e vöds nulik al vödaskuk
gretik volapüka (1891), sesumü vöds tel u kil
plo bemalam bimas anik, kels no ejinoms obe
so pötik, äs vöds jünüik.

Budapest (Nugän) 1892. Kilul.

Lovepolel.

1.

Tevabödil moflitom,
ifna nilom
flukatim.

(Ab getävom denu nilü flolatim.)

Flitom . . . flitom . . . moflitom;

if ya lutis yulibik faga drinom,

log ola fliti oma ti senitom.

Flitom so vifiko,

das niludol äs drimi fugöl. —

Vifikumo,

ka böd, kis moflitos? . . . lif, nö pebeginöl!

Ab at, äs tevaböd, nevelo getävom.

2.

No drenob e verato no plonob ;
 no konob votikane, das sufob.
 Ab logolsös cigis oba nekölik,
 us binos penädik ;
 e logolsös logi oba pedisöl,
 alim en selilädön kanom,
 das neläbäd su ob seistom,
 das lif binom obe dolöl, ledolöl!

3.

Löfoböv letön plo ai voli nidik,
 su kel logob stenis dagik so mödik.
 Ini foetöp golön löfoböv,
 kö posod nonik, nek äbinomöv !
 Us älieloböv smapüki bledemas,
 us älieloböv smaflulami blukas,
 e kaniti svidik bödas,
 älenlogoböv tevatrupi lefogas ;
 kömi e goli sola älenlogoböv . . .
 jüs fino ob it plo ai fegoloböv.

4.

Kif no binom so kostik,
as skal pebleköl, keli mojedom
kukel, e de flan kela daifom
zibi peläneluimöl
lubegel bäledik!

5.

Do ob binom fõt jönik fegoluga,
bi ob sov jönik e leglünik füda;
et binom ai fagiko, e deno
no letom obi; ati no rivob, do
ai binom obe leniliko. . . .
So tevob su glesüt püfik,
kel binom vagik, foetik.
Tevob lanimi bülüdöl,
in atim aidulöl.

6.

Flabob flenis, kels gudik ebinoms,
Ag! kikod no sunumo edeiloms!
Adüpo se logs oba drens biedik
äseflumsöv len sepabels omsik,
ämekomöv glofön tuvat drenas
oba flolis in yeb glünik sepas. —
Vo! sefiko odeiloms;
ab flens vönik no ogetoms
drenis oba, te seifi dolik,
seifi säcitama lejekik;
ed if at omis orivom:
flol sepas odeiläfom.

7.

Spels obas, böds at jönik flitoms,
e ven gudiküno flitoms
e drinoms luti sila klülik,
kö sägo ya gil no lödom:
nakömom verat, yagel at lüdik,
ed omis dejütom.

8.

Eklüvob jipuli,
jilöfali obik,
doliko eletob mudi,
kel ebinom svidik. —
Ebinos vöno!
Efegoloms siso
yels mödik.
Biedi teilama
efögetob,
ab svidi kida
aisenob.

9.

Meb! — Kis binol? —
Boed svimöl nafa obas pebleköl,
keli vatalubel e vien tepöl
jedom al jol . . . —

10.

Zes in fog faga yulibik
suixänom pagatüm daegik;
in pag dom vietik sbinom,
nis jipul ko logs blägik lödom.
Jipulil at e
logs blägik:
binoms lömöb tumakölik
lieda e freda obik.

„**D**ololös leigiko fäti,
ä gudiki ä badiki.“

Sagom, keli

vol fopik nemom sapeli.

Välapüked at no binom obik ;

senön fredis e dolis vilob . . .

i teliko omis senob.

Lan oba flum no ovedom,

kel lindifiko moslütom

ä lolabledi,

keli

flo'atimo jipul jedof ini,

ä neluimikis yebis,

kelis

moslütom al tuvat fluma

vien tepöl flukatima.

12.

Kis binos jönikum, ka logod jipula,
jikel drimof, das lamof yunani ofa,
kele, galöl, no labof lanimi
sägo letön niludön, das leplekof omi!

13.

Godafeil yofikün kiom binom?
Godafeil lüga! . . . „Ed at kö patuvom?“
Säkols, novo-li?
Godafeil lüga vinatab binom,
in zenod, pla kruzod, flad gretik stanom,
glät alik mebom sepi. —
Ini godafeil at golobsös,
in tims lügik yofobsös!

14.

Dekötob leheli kapa oba,
kel nu binom löliko blonik ;
ed if yun oba ufegolom,
e hel uvedom zenakölik :
len völ, pla lok, olägob leheli
at blonik ; so ocütob logi,
meköl kredön, das nog binob yunik . . .
Va obi no otlätom
flap lada, kel fenik,
ailovikumo nokom ?

15.

Asif poloböv voli gretik, vetik,
jipul ! dat no falomös su kap obik,
so dremob,
if nami ola smalik, leitik kipob.

Is stanob in plenazenod,
 Stanob, vio stifik klödöt.
 Pleni tegom grestil sepik,
 äs tegom edeilöli
 funaklöfa flün leblägik.
 Fagiküno men sembal yebi dekötom,
 nu stopom,
 japom leyebaneifi . . .
 no lilob ota toeni,
 te logob, vio nam oki mufom.
 E nu al ob logom,
 lenstumom obi, ab sägo logi no mufob . . .
 Kisi kanom tikön, das dö kis tikob?

17.

Fipul! vio log ola
binom blägik,
e deno nidom;
valiko
if obi lenlogom,
nidom sümiko,
äs in neit lüdik
lä fil lelita
glaf läkela!

18.

Fäkömomla letep so gretik,
das dislitomöv sili,
e du slit at
ninjedomöv talaglöpi . . .?!

19.

Sapal sembal vöno su cuk etävom. —
Ab tim siso levemo pevotom,
pevotom, vo! levemo!
Cuks adüpo
monitoms,
e sapals futo goloms.

20.

Kis binos glor? . . . binom te lömöb nidik,
stal sola pebleköl du drens biedik.

21.

Sevob mödikis menis,
 kels okis gudiküno löfoms;
 ab votiks pelöföli laboms,
 keli löfoms hitikumo, ka okis;
 e deno ati ofeno nofoms.
 Tän atosi pönitoms,
 das ekodoms drenön uti,
 plo kela loged bal yofik,
 plo kela smül bal löflik,
 ägivomsöv lifa gudiküni dili!
 Te somüpo noloms: kis binos tom?
 Kis binos dol nen misalad?
 e begoms ladi: blekolös lad!
 E lad — pöno — leno blekom.

22.

Hüg? . . . binom sean legretik.
 E yof?
 Seana magab lesmalik.
 If omi löpoi blinob:
 ti omi oblekob.

Tipul todik !
 Letolös kidön oli,
 letolös lamön lafakopi ;
 dels binoms spidik,
 ed if dels ola fegoloms,
 oblibol soalik ko dols.
 Lafakopi nepinik
 nek olamom,
 te laed kofina ;
 e mudi neredik
 nek okidom,
 te vum sepa.
 Memolös atosi ! —
 Kelosi senol ?
 Lad ola no dremom ?
 No senol :
 das kid, lanam at,
 ag ! kalodik ovedom ? —

24.

Litot oba filedom glumiko . . .
binob soaliko . . .
in cem sneko spatob . . .
in mud pipi smoköl labob . . .
Pubs fegoluga veboms zi ob . . .
Spatob, spatob, e lenlogob
len völ jadi smoka,
tikob al binug flenüga . . .

25.

Sagon, das alikan steli bal labedom,
e kela stel defalom de sil: deilom.
Somiko mens e stels polunoms,
laiko defaloms . . .
stels de sil al löpaplen tala,
mens de tal in seb dibik sepa. —
Vu! if yels balion ofegoloms,
e su tal e len sil
te men e stel bal obliboms,
e fino i ots odefaloms?! . . .

26.

Kipladi men ogolom? . . .
Sokrates,
kel edrinom venodi,
e läkel oma, kel
oti egivom omi:
li bofik egoloms ali töp ötik?
Atos binos no mögik!
Ed if ga . . . if ga . . .
Ag! kikod no kanon
logön ini vol votik!

27.

Tikob de at ofenumo:
if füdiko
ädilimomöv oki volasit,
ed äs nu faloms nif e lömib,
tän stels äfalomsöv,
e stelablüks äflumomsöv!

28.

Tal, kelosi efidol,
das sovemo soöfol?
das drenis e bludis
drinol so mödikis?

29.

Smulolsös, ag! smulolsös svidiko,
logs jönik jipulas!
ed ofögetob, das
ecütols obi ya so ofeno. —
Das lad jipulas binom sül: kredobs,
bi dibs oma nidoms äs at.
Te flum cütöl binom jipulalad,
in kel stalis lenidik ejedomš
stels silik . . .
Uti, kel us süli sukom,
vatalubel, vo! feslugom.

30.

If ladis peneluumöl
in sep, kobo äkumonla,
e omis äfiläbonla,
sagön kim äkanomöv :
lio mökolik
flam at äbinomöv ?

31.

Ba kis ovedos smil,
kis ovedos seif,
if ton omas depubom ?
e kis vedos tikäl,
if ya fövo no vobom ?
e ladäl,
e hetäl :
ifna ladi oletom ?

 yun, levien zileköl!
 keslütol festuni jönik . . .
 flolis at in gon ola
 zitulol len flon obsik . . .
 ed omis timiliko
 donibladol denuo,
 e mogonol vifiko.
 Stanobs stunöl e säkobs:
 yun! va ebinol lä obs?
 u ba lölikos
 neverat ebinos?!

 as binols flens oba, sagols.
 Ba neverati no pükols,
 binos mögik,
 ab deno no givob kredi obik.
 No kanob givön; nu stanob gudiko,
 kömolsös, if del oba depubom;
 bi flenüg binom nelogik delo,
 te neito, äs litacäf nidom.

34.

Feilan feili feilom,
tän omi tiöbom.
Logodi obas tim feilom,
abu no tiöbom.

35.

Noe obs mens bäledoms . . .
kis binos, kelos no bäledos?
Lenlogolsös soli, if dekul kömom:
li no men jeno bäledik linom?
Dagalom lato, nö kanom
suixänön sili, binom
so nenämik;
ko stals kalodik,
voli muriko lenlogom,
e suno oki ini bed seitom.
Lätiküno, das gedom, ologobs,
e tän . . . stals oma vietik ovedoms.

36.

Vips balion mena binoms
vatalubels fluma gonöl ;
kelis timil blinom, mofom.
Sikod fät no befulom
omis, sägo no lenlilom,
gudiküno nolöl :
das if göni bal letom
falön, men ga lebegom
votiki,
efögetöl, das ebegom
etosi.

37.

Liomödik tofis
labom dib seana ?
liomödik stelis
labom nefin sila ?
liomödik helis
labom kap menada ?
e kimidnik sinis
ninom ba lad oma ?!

38.

MLenad no pabadumom!
So badlik egelo ebinom,
ebinom so sis beginam vola . . .
Voto no emutom datikön
märis tumenik,
süli, lugodis mödik,
höli, develi blägik:
al omi nefoetön.

39.

Ols, kels se püf bapik gluna,
keli betridom vum alik,
esusixänols al nid sola,
ols, tikäls pebeflitädöl, gianik!
Liko jenos, das egelo olis
vol smamenik luvokom smalikis? . . .
Natikö! bi su bels gölog
jinom smalikum, ko vilod
isi in nebel dibik.

40.

Had oba löd disatalik binom,
dagik, dagik!
fred sotimo stali nidik
usi jedom,
ini dip doma at disatalik.
I nid at te ninlogedom ;
al logön tuvemafis ninlodöl,
ko kels binom pefulöl!

Hogedolsös usi! —
 Tep al komip vifagonom,
 jeval oma vien binom,
 in nam lefog äs stän vebom,
 kela gleip lelit vedom.
 Vifagonom . . . vifagonom . . .
 Susö! . . . susö! al pug rönöm,
 topet oma,
 töt lelita
 letoenom!

 Ag letep! ol,
 kel tömetol
 tümis,
 kela nam gölogis
 deseslütom se blöt bela,
 kö elogom yeltumis fegoluga . . .
 Letep valüdik! no kanol deseslutön
 se lan menik lügi ed omi fredön!

42.

Stels jönik, ya ofen' ekanitob
de ols, e nog mödumna okanitob.
Bi levemo löfob olis,
stal olas bömetom volis
nog jönikum ;
e smül olas aidulom . . .
So vemo fredos obi,
if lenlogob otosi,
kö sbinom fred anik,
in vol at ailügik!

43.

Kis vedos tal? —
Li odaflodom u ofefiledom?
Kredob: das fino deno odaflodom,
lads gladik omi daflodöl omekoms,
kels nis binoms
e okis ini seitoms.

44.

Neit subimik!

Len sil lovigolom mun gretik
nidöl, e vendelastel smalik.

Neit subimik!

Töf nidom se velin glünik yeba,
in bujad tonom kanit galita.

Neit subimik!

Yunan nu golom jilöfali visitön . . .
nu golom mölodel al glesüt mölodön . . .

Neit subimik!

45.

Kims osärätoms
räti ati:

drens menada li okanoms
devatukön menada steni?

Filöfal jönik, if len latar godik
 onokom al ob blöt ola löfnik! . . .
 Ed if zi obs cils smalik osmuloms,
 opledoms ed ozidanüdoms! . . .
 Ed if obis funaklöt otegom,
 e su obs sepasmabel ragom! . . .
 Ed if obis us sonlils ovisitoms,
 ba in vendelared jönik flukatima,
 e gasbimis obas meditöl ologoms,
 kelis len sep obas mufom natem luta . . .

47.

Kim sagom : li lan e kop löfals binoms ?
ed äs löfals, turediko depuboms ?
U lan li binom te flen fibik kopa ?
ed äs flen kösömiko dunom :
foviko mogolom,
if logom lerübami eta.

48.

Mg löf! kel binol vo flam gianik!
kel filäbol su obs voli lölik,
tän depubol . . . e in timil blefik,
geplibom te daeg e zen kalodik.

49.

Kikod binoms vo nelogik
lanels ed i devels valik?
löfoböv omis sevön,
al nolön,
kelosi nog nolob leno:
in at kis binos?
in et kis lifos?
e men kiome sümom umo?

50.

Vanüp binom reg regas. Vol at binom
gredom oma gretik, e nis zispadom,
no sibinom plad, keli
no ärivomöv; köi
tridom e kisi finedom,
valikos panosos . . .
zi om seistoms
pedisipöl: klons nidik pebleköl,
fols pedeiläföl,
e lads pedistuköl.

51.

Matan kōmom domoi malädik.
Jimatan oma aifedik
golof plo sanel foviko.
Liko vifiko gonof!
Flanü sanel valikosi spelof,
sikod, äs vien, gonof vifiko,
sikod sukof omi lespido . . .
Nolof: das sanel funom ofeno.

52.

Elens oba löfik elamoms,
ladi oba al omsiks epedoms,
vio fredik ebinom lan oba! . . .
Latumo penunob, kikod so edunoms? —
Du elamoms obi, eidavestigoms:
kö binom dil dolikün lada?
das dägi omas äjokomsöv usi . . .
Ed ejokoms usi!

53.

Tiko mens stupik
aigonoms po läb,
balimik bivedo,
votim' bäkivedo,
ifi ya omi ärivomsöv!
Steifams olas binoms vanlik!
Bi ols, po ols läbikel
nesemöp sibirinom;
te disü ols lödom,
in . . . sepasmabel.

54.

Nifatim flumis ta kalod
ko glad tegom,
gluni ko nif veadam.
Te teldikan nepeklotöl
zitevön mutom . . .
Sikod men nata son
elorfänöl mödüno li binom?

55.

Kis ojenos? kis ovedob?
lejekikosi blesenob!
Lad oba egelo dremom,
äs menakap pedekötöl
in püf bunom.

56.

Vof, jiviudan evedöl,
eklotof oki blägiko,
esepon matani ofa löfik.
Drenöl plo edeilöl,
eklotof oki lügiko! —
Vof gudik, klot at no sätom,
läklotolös nog anikis,
bi klot at soelik letom
dulogön fredis klänikis.

Verat! li slipol u edeilol?
Man at emelidom, das de nökeb
oma ket golüdik lägön sötom,
ab eko! pla atos om it lägom
de jainil läkela . . . E nökeb
aeta polom golüdaketi,
ga sötomla lägön de jainil.
Verat! li slipol u edeilol?

lip svidik
 giv jönikün nata gudik binom,
 län vipas obas us maidunom,
 keli fredöl no tuvobs su tal lölik.
 Pöfikän in slip oma letakedik
 no flodom, ed i no soöfom,
 in klots püpunik oki klotom,
 golom su taps müedik cenas jönik.
 Reg slipöl no pönom,
 no benom, no cödom . . .
 juitom takedi.
 Yunan in slip visitom jilöfali,
 jikeli löfom penedälölo,
 e fegolom su blöt ofa. —
 Ob, blekob in slip oba
 ketis netas slafik pedevelölo!

Vio men at liegik pleidom,
vio pöfikani et nestümom!
No pleidolös, o flen gudik,
bi adüpo binol läböfik;
pofikan et ologedom
oli de gretikum geilöp:
if löpo in sül obinom,
ed obinol diso in hölöp.

60.

Krused binom in vol mesedam töpamas,
vävedo sedilon mödemi kruzedas.
Plinals valik stegoms kruzedis golüdik
len blöts lemiegik lönedanas omsik.
Feilele givom nat kruzedis glenas;
b o a d i k — mesedam binom Dalivalas!

öno ebinoms plins,
 keles eleblimon mebamali,
 geiliki e nidiki,
 kel enotom greti omsik,
 kel enotom gudi omsik,
 E kiöp nu mebamal binom?
 elefalom!
 emutom lefalön!
 bi ebinom neveratafulik.
 Tim lecödik binom,
 e lefalön mekom,
 kelos binos neveratik.
 Sep us nen mebamal stanom,
 votiki no eleblinon . . .
 Ab no! neta oma neläbäd tenüplik
 seistom su om, as mebamal ledagik.

en nog menad su tal nemödik ebinom,
ya bal dub nam votikana edeilom :
kain efunom eli Abel.

If in del lätik vola, tali
denuo olödoms te mens tel,
sefiko okomipoms balim votimi ;
e kel us opalemänom,
jinimi foetik omatom.

Ba vüm jinima at ogelminom
menabidi, kel sofikum ovedom ?

63.

Sekötob se blöt oba ladi,
us kodom obe ga te doli,
sekötob, planob ini tail . . .
Ba ogelminom äs lorabim,
e festun jamepa ovedom,
kel plo lib vola okomipom.

 abaglen . . . töfatof . . . klif, keli lelits
 nevelo ekanoms dalemuön mils . . .
 mel vatasmabelöl tenüpiko . . .
 solanid e men liföl gagiko . . .
 valikos, valikos su tal,
 binom te drim pelonöl al
 depubön.

Valikos atos drim nata binom,
 kel ya bü yels balions eslipom,
 e kel ba nog drimom,
 du yels balions e balions.

Ab fino odagalom,
 süpito susijekom,
 drims aiplu jekikum oma
 mekoms omi galön,
 e tän lejek kodedom omi bunön
 ini mel neglumik nosa.

In kap oba binom neit dagik,
e binom ko lutikäls lefulik ;
zebüm oba motom tikälis nenumik,
kel dislitoms okis, äs nims lefoetik.
Fiföl kukom, zijotom blud lada oba,
äs jidevel kükof magügiki vati,
fän filedöl oba, äs flit meteora
dugolom voli at e kesumom obi.
Kelodel oba dev jekik binom,
e niludäl obe ainilom.

Glun et binomös peneläbädöl,
 kö bim et eglofom,
 se kel pemekom
 kled oba vöno;
 nam et binomös peneläbädöl,
 kel bimi et eplanom,
 e peneläbädöl lömib e solastal,
 kel bimi et ekälom! . . .

Ab glun et binomös peläbädöl,
 kö bim at eglofom,
 se kel pomekom
 kofin oba füdo;
 nam et binomös peläbädöl,
 kel bimi et eplanom,
 e peläbädöl lömib e solastal,
 kel bimi et ekälom.

F I N.

~~~~~  
B. HELLER, MÜNCHEN.  
~~~~~